

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Денисов О.Є.

*кандидат економічних наук, докторант,
Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ, Україна*

НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГАЛУЗІ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

На забезпечення економічної безпеки діють групи факторів до яких належать: вплив глобалізації та вплив зовнішніх чинників та стан та розвиток галузей країн що розвиваються; не сформованість, спад та відсутність дієвих важелів захисту внутрішнього ринку; зростання вимог до конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках; зростання рівня диференціації, спеціалізації та концентрації виробничих процесів; значне техніко-технологічне відставання вітчизняних галузей за рівнем економічного, технічного, технологічного розвитку [1, с. 84]. Всі ці фактори окреслюють, обумовлюють основні напрями забезпечення економічної безпеки галузі, що виходять із мети забезпечення безпеки та реалізації економічних інтересів галузі як сукупності галузеутворюючих підприємств та полягають у зростанні їх конкурентоспроможності та забезпечення безпеки галузі на внутрішньому та на зовнішніх ринках в сучасних умовах глобалізації.

Виходячи із вищезазначеного, напрямами за якими доцільно впроваджувати комплексне забезпечення економічної безпеки галузі є інституційний, нормативно-правовий, інформаційний, організаційний, інфраструктурний, інноваційний напрями.

Основними завданнями забезпечення економічної безпеки галузі є: організація інформаційно-аналітичного забезпечення необхідного для виявлення потенційних та реалізації небезпек та загроз та прийняття дій із їх нейтралізації; розробка та прийняття концепції забезпечення економічної безпеки галузі; розробка та прийняття стратегії забезпечення економічної безпеки галузей; забезпечення безпеки галузі від внутрішніх

та зовнішніх загроз; забезпечення впровадження та реалізації державної промислової політики спрямованої на розбудову та розвиток галузей; забезпечення високого рівня стабільності та ефективності функціонування галузей; сприяння зростанню конкурентоспроможності галузей, галузеутворюючих підприємств та їх продукції; забезпечення реалізації економічних інтересів галузі та галузеутворюючих підприємств; удосконалення нормативно правового поля та діючого законодавства необхідного для ефективного забезпечення економічної безпеки галузей та їх ефективного функціонування; формування та впровадження дієвого механізму забезпечення економічної безпеки галузі; моніторинг стану економічної безпеки галузей, виявлення та попередження потенційних та реальних небезпек та загроз спрямованих на дестабілізацію діяльності галузей чи їх підприємств.

Суб'єктами економічної безпеки галузі є органи державного управління в сфері забезпечення економічної безпеки: держави та державні установи; функціональні і галузеві міністерства та відомства; підприємства, організації, та їх галузеві об'єднання, що визнаються як юридичні особи там можуть вчиняти їх в сфері забезпечення економічної безпеки галузі.

Об'єктом економічної безпеки галузі є галузь як сукупність однорідних підприємств об'єднаних умовами існування та розвитку. Об'єктами економічної безпеки галузі є се те на що спрямовані дії щодо забезпечення безпеки галузі, в першу чергу це безпека та дотримання інтересів галузі та її суб'єктів в сфері матеріальних ресурсів, природних, інформаційних, фінансових, кадрових та забезпечення безпеки економічних відносин між суб'єктами галузей.

Забезпечення економічної безпеки галузі здійснюється на основі принципів [2, с. 28] як системність, комплексність, законність, дотримання інтересів суб'єктів, відповідальність, своєчасність, адекватність, достатність, обґрунтованість

Системність є одним і базових основних принципів формування та забезпечення економічної безпеки галузі і передбачає застосування системного підходу до забезпечення безпеки галузі як до сукупності однорідних підприємств об'єднаних умовами існування та розвитку [3, с. 105].

Комплексність передбачає комплексу розробку, планування та впровадження дій із забезпечення економічної безпеки галузі за всіма

напрямами та векторами із застосування широкого кола методів та засобів механізму забезпечення економічної безпеки галузі.

Принцип законності визначає, що планування та впроваджу всіх дій та заходів із забезпечення економічної безпеки галузі із суб'єктами в особі державних органів так і суб'єктами на рівні підприємств галузі та їх об'єднань повинні здійснюватися на засадах законності та із використанням важелів діючого в країні нормативно правового забезпечення із дотриманням норм чинного законодавства [4, с. 42].

Принцип дотримання інтересів суб'єктів базується на необхідності дотримання балансу економічних інтересів суб'єктів відносин в межах забезпечення економічної безпеки галузі такими суб'єктами виступають держави та державні органи управління, галузеві спілки та об'єднання, підприємства, що належать до галузі [5, с. 44].

Відповідальність визначає необхідність закріплення меж відповідальності за вчинені дії чи бездіяльність за всіма відповідальними особами та суб'єктами забезпечення економічної безпеки галузі.

Принцип с своєчасності полягає у необхідності планування та здійснення заходів із забезпечення економічної безпеки галузі своєчасно із урахуванням пріоритетності планування та впровадження превентивних дій із недопущення настання ризикових подій та їх негативних наслідків.

Принцип достатності зумовлений необхідністю пошуку найбільш ефективних за вартістю та можливістю реалізації заходів та інструментів захисту із урахуванням того, що витрати на забезпечення економічної безпеки галузі та її суб'єктів мають бути відповідним до можливих збитків внаслідок реалізації потенційних загроз та небезпек та відповідати характеру впливу та масштабу дії цих загроз.

Принцип гнучкості в забезпеченні економічної безпеки галузі визначає здатність системи забезпечення в залежності від умов захисту та важливості об'єктів прогнозувати, запобігати настанню, планувати та впроваджувати дії із забезпечення економічної безпеки, а також оперативно та ефективно ліквідувати можливі наслідки від настання негативних подій.

Принцип обґрунтованості полягає у тому, що обмеженість ресурсів необхідних для планування реалізації заходів із забезпечення економічної безпеки галузі вимагає детального економічного

обґрунтування доцільності та обсягів ресурсів необхідних для забезпечення економічної безпеки галузі у тому чи іншому напрямку.

Економічна безпека галузі складається із певних сфер, складових за якими і здійснюється її забезпечення та відображає стан та рівень економічної безпеки кожної із цих сфер, що має безпосередній вплив на стан та розвиток галузі загалом. До основних складових економічної безпеки галузі належать фінансова, виробничо-технологічна, інноваційна, інформаційна, енергетична, кадрова, інвестиційна, ринкова, експортна, імпортна безпека.

Кожна із складових економічної безпеки характеризує ту чи іншу сферу функціонування галузі. Так інформаційна сфера визначає стан та рівень інформаційної безпеки галузі, інноваційна безпека відображає стан та рівень застосування у галузі інноваційних продуктів та нових технологій, науковий рівень та новизну продукції; виробничо-технологічна безпека відображає техніко-технологічний стан виробничих баз підприємств галузі, рівень технологічності процесів виробництва та продукції галузі; фінансова є результатом фінансово-економічної діяльності галузеутворюючих підприємств; енергетична показує рівень споживання, енерговитратність та рівень залежності підприємств галузі від енергетичних ресурсів; кадрова визначає стан кількість та якість кадрових та інтелектуальних ресурсів галузі; інвестиційна безпека показує обсяги джерела та покриття потреб галузі необхідними для її розвитку інвестиційними ресурсами; ринкова визначається показниками сану та рівня розвитку внутрішнього ринку країни у сегментів споживання продукції галузі, тенденції та зміни кон'юнктури ринку; експортна та імпортна складові показують стан та рівень безпеки експортно-імпортової діяльності підприємств галузі з імпорту сировими та матеріалів та експорту сировини та готової продукції на зовнішні економічні ринки.

Список використаних джерел:

1. Ерохина Е.А. Теория экономического развития: системно-синергетический подход : монография. Москва, 1995. 190 с.
2. Покришка Д.С. Технологічна конкурентоспроможність економіки України на світовому ринку. *Стратегічна панорама*. 2006. № 2. С. 83-91.
3. Сухоруков А. Формування вітчизняних транснаціональних структуру у контексті забезпечення інноваційної безпеки України. *Стратегічна панорама*. 2005. № 4. С. 104-112.

4. Микитенко В. На чому базується енергетична безпека держави. *Вісник НАН України* : збір. наук. Київ : Вид-во Академперіодика, 2005. № 3. С. 41-47.

5. Беликов О. Основы комплексной системы обеспечения экономической безопасности бизнеса. *Менеджмент и менеджер*. 2007. № 11. С. 43-52.